

Юлія Феленчак

доцентка кафедри спортивного туризму
*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського,
м. Львів*

запрошена професорка програми післядипломної
освіти у галузі суспільства, культури та кордонів
*Державний університет західної Парани,
м. Фос-ду-Ігуасу, Бразилія*

Фабіо Лопес Алвес

професор програми післядипломної
освіти у галузі суспільства, культури та кордонів
*Державний університет західної Парани,
м. Фос-ду-Ігуасу, Бразилія*

Мелісса Салінас Руїс

асистент програми післядипломної
освіти у галузі суспільства, культури та кордонів
*Державний університет західної Парани,
м. Фос-ду-Ігуасу, Бразилія*

УКРАЇНА-БРАЗИЛІЯ: ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Туризм в Бразилії є однією з найбільш стабільних у розвитку галузей господарства, що працевлаштовує понад 10% економічно активного населення [1] – лише в червні 2022 р. із 1,8 мільйона нових робочих місць, створених у країні, 116 тисяч були в туристичному секторі [2]. Це і не дивно, адже Бразилія, як найбільша у Південній Америці і шоста у світі за розмірами країна, займає відразу чотири кліматичні зони, має значні й унікальні туристичні ресурси.

Про активний розвиток туризму у країні свідчить збільшення кількості іноземних туристів з 1,57 млн осіб у 1993 р. до 6,35 млн у 2019 р. Туристична галузь Бразилії також зазнала впливу пандемії COVID -19 –зокрема, у 2020 р. у порівнянні із 2019 р., фіксувалось скорочення показників

туристичної статистики на 49,42% [3].

За офіційними даними у 2022 р. сукупне зростання галузі туризму в Бразилії складає 51,3%, а порівнянні із 2021 р. у країні фіксується зростання сектору туризму на 85,7%. За даними державної статистичної установи IBGE (Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística) зростання показників розвитку туризму зумовлене збільшенням доходів від компаній, що працюють у сегментах повітряного транспорту, ресторанів, готелів, прокату автомобілів, колективних автомобільних перевезень пасажирів, послуг громадського харчування та туристичних агентств.

У регіональному розрізі у межах усіх федеральних одиниць фіксувався прогрес у розвитку туристичних послуг, а максимальні показники зростання цього показника були у штатах Сеара (135,8%), Мінас-Жерайс (132,7%), Еспіріту-Санту (123,3%), Федеральний округ (108,0%), Баїя (105,7%) і Ріу-Гранді-ду-Сул (104,5%) [4].

За даними Федеральної поліції, впродовж січня-червня 2022 р. Бразилію відвідало 1 222 536 відвідувачів – це вдвічі більше, ніж у 2021 р., коли аналогічні показники становили 596 700 відвідувачів з інших країн [2]. Для подальшого економічного зростання в цьому сегменті, відомі туристичні мережі підсилюють рекламу країни кампаніями для пріоритетних ринків туристичних послуг.

За висновками фахівців IBGE, три основні напрямки подорожей країною не змінилися з 2019 року. Найбільше туристи відвідують міста Сан-Паулу та Ріо-де-Жанейро. У рейтингу основних напрямків для національних мандрівників друге та третє місця посідають Мінас-Жерайс (11,4% від загальної кількості подорожей через Бразилію у 2021р.) і Баїя (9,5%).

Основний потік туристів до Бразилії йде з Аргентини, США, Уругваю, Парагваю та Німеччини, Португалії, Перу, що є свідченням успішної взаємодії перш за все з сусідніми країнами-членами Mercosur, де діє безвізовий режим перетину кордонів [1]. Щодо внутрішнього туризму, то у

2021 р. бразильці традиційно віддавали перевагу автомобільним поїздкам для пляжного відпочинку.

До туристичних об'єктів країни відносяться численні природні та екологічні парки, клуби, пляжі, музеї тощо, що мають державну приналежність. За рішенням ЮНЕСКО, 9 пам'яток Бразилії вважаються надбанням людства: історичні центри міст Оуру-Прету, Олінда, Сальвадор, Сан Луїс де Мараньяо, місто Бразилія; католицькі архітектурні комплекси Сантуаріо де Бом Жезус ду Матузіньюс (штат Мату-Гроссу) і Міссоес Жезуїтікас де Гуараніс (штат Ріу-Гранді-ду-Сул); національні парки Серра та Апівара (штат Піауї) [1]. Особливою популярністю серед численних визначних пам'яток Бразилії користуються знамениті водоспади Ігуасу (штат Парана), які знаходяться на кордоні з Аргентиною і є системою із 270 окремих водоспадів.

У Бразилії добре розвинуті традиційні види туризму, а також активно розвивається екологічний туризм (екологічні подорожі в Амазонію, Пантанал, Серре Гаушу (гірського ланцюга штату Ріо-Гранді-ду-Сул), Серре Флуміненсе (гірського ланцюга штату Ріо-де-Жанейро), "Зеленій смузї" (східне узбережжя між містами Аракажу і Сальвадор)).

На особливу увагу з позицій співпраці Бразилії та України заслуговує розвиток альтернативних видів туризму, зокрема сентиментального, адже Бразилія є осередком розміщення чисельної української діаспори у світі, яка складається з громадян Бразилії українського походження 4-го і 5-го поколінь, які підтримують традиції української культури. Зокрема, у штаті Парана проживає приблизно 80 % українців Бразилії. Значний потенціал для розвитку цього виду туризму мають міста Прудентополіс, Антоніо-Олінто, Уніао-да-Віторія, Ірасема, Марешал-Маллет, Дорісона, Гуарані, Кампінас, Іжуї, Жагуарі, Ерешім та інші.

Література:

1. Туризм у Бразилії. URL: <http://www.geograf.com.ua/brazil/667-brazil-tourism>

2. Alta no turismo em 2022 confirma potencial do Brasil. URL: <https://www.poder360.com.br/opiniao/alta-no-turismo-em-2022-confirma-potencial-do-brasil-para-o-setor/>

3. Brazil Tourism Statistics 1995-2022. URL: <https://www.macrotrends.net/countries/BRA/brazil/tourism-statistics>

4. Tourism grows in Brazilian economic recovery. URL: <https://www.gov.br/en/government-of-brazil/latest-news/2022/tourism-grows-in-brazilian-economic-recovery>

Володимир Худоба

доцент кафедри туризму

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського,
м. Львів*

РИБАЛЬСЬКИЙ ТУРИЗМ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Протягом останнього десятиліття простежуються чіткі зміни трендів у туристичній галузі. На зміну класичному підходу три «S» (sun, sea, sand – сонце, море і пісок) зростає попит на активні форми проведення вільного часу. Відбувається поступовий відхід від масового туризму до індивідуального, що характеризується різноманітністю та специфікою потреб туристів, які прагнуть пережити приємні спогади та отримувати незабутні враження. У зв'язку з цим зростає попит на різні види кваліфікованого туризму. Одним із них є рибальський туризм, що передбачає поїздки за межі постійного місця проживання з метою здійснення риболовлі дозволеними способами лову риби із дотриманням визначених правил рибальства відвідуваного регіону.

У світі дедалі більше туристів прагнуть зняти втому, відновити свій психологічний стан, забути про повсякденні